

Eerste Bijbelstudie over 1 Samuël

Inleiding bij ‘Gebeden’ – bijbelstudies over Samuël van ds. W. Visscher, hfst. 1 en 2

1. Zingen: Psalm 102:1

2. Gebed

3. Lezen: Hand. 3:11-26 en 1 Samuël 1:1-3.

4. Welkom

We mogen opnieuw bijeenkomen in een nieuw verenigingsseizoen 2021-2022 – nog steeds moeten we ons behelpen – maar naar we vurig hopen kunnen we wellicht de volgende keer, als de Heere het geeft, weer in onze vertrouwde vergaderzaal bijeenkomen – er zullen er wellicht zijn, die besloten hebben, mede door de moeizame manier van samenkomen in het vorige seizoen, om af te haken; maar hopelijk zijn er ook weer nieuwe gezichten om kennis te maken met onze vereniging – ieder roepen we een hartelijk welkom toe!

We hopen te gaan vergaderen aan de hand van het bijbelstudieboekje over Samuël, door ds. W. Visscher. Hij is voor ons een oude bekende. Op de bekende strakke en zakelijke manier leidt hij ons door middel van korte hoofdstukjes door de stof heen. U bent misschien bang dat we weer elke keer twee hoofdstukken willen behandelen, maar dat gaan we niet doen. Het is de bedoeling om Deo volente 2 jaar over dit boekje te doen. Deze eerste keer behandelen we 2 hoofdstukjes, omdat het eerste alleen een inleiding op de stof is; maar vrijwel steeds hopen we één hoofdstuk te behandelen, met alle vragen die bij dat hoofdstuk horen.

5. Mededelingen

Er liggen een aantal maanden tussen de laatste keer dat we samen kwamen in de kerkzaal om te luisteren naar de slotlezing van ds. Zondag over zijn boekje ‘Lijden en verblijden’ over 1 Petrus – daarna is er veel gebeurd.

Ik denk allereerst aan het grote verlies dat Gert en Alie Dijksman geleden hebben door het overlijden van hun geliefde zoon Pieter – ieder van ons heeft op zijn of haar manier meegeleefd, maar we willen hier ook namens de vereniging nogmaals ons hartelijk meelevens met jullie uitspreken – we wensen jullie van harte de ondersteuning en vertroosting van de Heere toe.

Verder noemen we – zie briefje secretaresse.

Inleiding

1. In het inleidende hoofdstuk van ons boekje, blz. 11, vallen me twee **citaten** uit Handelingen op. In Hand. 13 spreekt Paulus over de richters die de Heere aan het volk Israël gegeven heeft tot op ‘Samuël de profeet’ en in Hand. 3 spreekt Petrus over ‘al de profeten van Samuël aan’ – dat wijst erop dat Samuël op een kruispunt staat – hij is na Eli de laatste richter, maar hij is na Mozes eigenlijk ook de eerste profeet – hij is dus een uiterst **belangrijk figuur** in de geschiedenis van de Godsopenbaring – daar legt ds. Visscher in zijn inleidende hoofdstuk de volle nadruk op – Samuël is richter, dus hij heeft iets van een **koning**; hij is **profeet**, want hij roept het volk op om de Heere werkelijk te dienen; en hij blijkt

tijdens zijn leven ook **priesterlijke arbeid** te verrichten door te offeren – zo is hij een type van de Heere Jezus te noemen, die de grote Profeet, Priester en Koning is.

2. We lezen samen nog eens het slot van hfst. 1 uit het boekje van ds. Visscher:

blz. 12 onder het kopje *Betekenis*.

3. In de literatuurlijst die ds. Visscher achterin zijn boekje opneemt, worden enkele boeken van ds. P. den Butter genoemd, namelijk *Leve de koning! Van Samuël naar Saul*; en *Driemaal gezalfd. Van Saul naar David*. Ik hoop daarvan – en dat zal waarschijnlijk ook voor br. Van Groningen gelden – ruimschoots gebruik te maken naast de gebruikelijke Bijbelverklaringen.

4. In het eerste hoofdstuk van *Leve de koning!* geeft Den Butter een kort en helder overzicht over de tijd tussen de richters en de koningen. In die periode valt het leven van Samuël.

Het boek Richteren eindigt op een **onheilspellende manier**: ‘In die dagen was er geen koning in Israël; ieder deed wat recht was in zijn ogen.’ De Heere had na de wondervolle uittocht uit Egypte en de niet minder wondervolle intocht in het land Kanaän als het ware een **Godsregering** opgericht – Israël zou langs de weg van de **theocratie** bestuurd worden – maar het volk gaat na de grote dagen van Jozua zo langzamerhand zijn eigen gang en weg – dat had het einde kunnen betekenen voor het volk Israël, maar de Heere laat Zijn verbond met dit volk en hun vaders niet varen – daarom zendt Hij van tijd tot tijd **richters** om het volk weer terug te roepen tot de dienst des Heeren – elke richter betekende zo als het ware een **correctie** voor het volk – maar het leek elke keer weer te **mislukken** – en zo zijn we in de tijd van de laatste richter **Eli** gekomen – hij was ook de hogepriester – maar én als **richter** én als **hogepriester** stelt hij **teleur** – hij kan als hogepriester het heiligdom in Silo niet goed besturen – dat zien we in het **wangedrag** van zijn beide **zonen** die als priester dienst doen – ze nemen hun priesterdienst niet met eerbied waar, want hun gedrag druist daar tegenin door hun inhalige manier van doen ten aanzien van de offers – het beste houden ze voor zichzelf – en dan is er ook nog hun goddeloze manier van doen tegenover de vrouwen die rondom de tabernakel samenkomen.

5. Het is werkelijk een **dieptepunt**: de theocratie, de Godsregering, lijkt geheel mislukt te zijn en het priesterschap is tot een schande gemaakt – bovendien was het Woord van God schaars in die dagen – dat wil zeggen: God sprak nauwelijks tot het volk – het koningschap van God, de priesterdienst van God en de openbaring van God door middel van Zijn Woord lijken geheel ten onder te gaan – Gods plan met Israël lijkt volledig mislukt.

6. Maar dan grijpt God in – Hij gaat de **theocratie herstellen** door **Samuël** in te schakelen om het **koningschap** in te stellen – een koning onder God – het is dan nog steeds een Theocratie, maar nu door bemiddeling van een aardse koning. Maar ook het **priesterschap** zal worden vernieuwd en ten slotte zal er vanaf de tijd van Samuël plaats zijn voor de **profeten** die het Woord van God gaan doorgeven.

7. In deze tijd van overgang tussen richteren en koningen plaatst de Heere de man Samuël – hij zal als **middel** in Gods hand een nieuwe weg mogen inslaan – het is nog altijd de weg van de theocratie//de Godsregering, maar nu via een aards en zichtbaar koningschap, terwijl de Heere Zelf de **eigenlijke Koning** blijft – en die aardse koningen zullen worden vergezeld door zowel priesters als profeten.

8. Waarom doet God dit? Wel, omdat Hij de God van het **verbond** is – Hij is barmhartig en heeft het volk Israël **uitverkoren** en tot Zijn volk aangenomen – Hij heeft het lief en wil dat zij Hem liefhebben – in Zijn verhouding tot dit volk wil de Heere bewijzen dat Hij Zich niet neerlegt bij het intreden van de zonde in de wereld – Hij wil mensen uit hun gevallen staat **verlossen** en weer tot Zich terugbrengen.

Het volk is echter weerbarstig – het gaat tegen Gods wil in – maar toch laat God Zijn uitverkoren volk niet los – keer op keer roept Hij hen terug – en Hij zal uiteindelijk overwinnen – satan zál het verliezen.

9. Als Samuël geboren wordt, is de situatie **allerbedroevendst** – ik zei het al: geestelijk gezien is er een dieptepunt, maar ook in **staatkundig** opzicht is Israël er slecht aan toe – vooral de **Filistijnen** lijken geheel en al de overhand te krijgen – de Filistijnen beheersen het hele leven – de Israëlieten zijn van hen afhankelijk – zelfs zo dat er geen smid meer in het land is – daar hebben de Filistijnen wel voor gezorgd, zodat de Israëlieten geen wapens meer kunnen maken om die op te nemen in de strijd tegen de omringende volken.

10. In de Hebreeuwse bijbel volgen de boeken van 1 en 2 Samuël direct op het boek Richteren – daar is veel voor te zeggen, want de tijd van 1 en 2 Samuël volgt direct op die van het boek Richteren, met Samuël als overgangsfiguur. Maar in onze Bijbel staat dat kleine boekje **Ruth** tussen Richteren en 1 Samuël. Dat is eigenlijk prachtig – ondanks alle misère laat het boekje Ruth zien dat er zelfs in de meest vervallen tijd nog kinderen Gods waren – juist in die tijd maakt de heidense Ruth de **keuze**: uw volk is mijn volk, en uw God is mijn God! En uit haar mag door haar huwelijk met Boaz een koninklijk geslacht opkomen – **David** is een **nakomeling** van **Boaz** en **Ruth** – en uit David zal de grote **Dauidszoon** geboren worden – de Heere Jezus – zo blijkt dat God getrouw is – Hij is bezig om in de donkerste tijd van de geschiedenis een weg van heil te bereiden die uitloopt op de geboorte van Hem Die de ware Profeet, Priester en Koning zal zijn, en Die gekomen is om Zijn volk zalig te maken.

11. Samuël mag Hem voor-afbeelden – want in hem zien we de contouren van de Heere Jezus al oplichten – ik noemde het al even: Samuël heeft als richter iets van een **koning**, hij heeft **priesterlijk** werk gedaan door te offeren en hij is een **profeet** die het Woord van God mag doorgeven.

12. We gaan naar zijn leven kijken – en daarvoor gaan we naar de eerste verzen van 1 Samuël 1. Maar van die geboorte horen we pas in vs. 20 – er gaat dus nog het een en ander aan vooraf – het hoofddoel van de onbekende schrijver van 1 en 2 Samuël is dat hij gaat vertellen hoe het **koningschap** onder Israël tot stand is gekomen en welke plaats de laatste richter Samuël daarbij innam.

13. Dan moet hij bij het begin beginnen – en dat is een **onvruchtbare** vrouw **Hanna** – zij is de geliefde vrouw van **Elkana** – deze man is volgens vs. 1 een nazaat van Zuf, de Efrathiet – Zuf komt uit het geslacht van **Levi**, dus ook Elkana is een **leviet** – het geslacht is afkomstig uit Efratha, vlak bij Bethlehem, maar hij is verhuisd naar Ramathaïm, kortweg **Rama**, dat in het gebied van Efraïms stam ligt.

14. We weten niet veel uit het leven van Elkana, maar het lijkt erop dat hij wellicht niet het werk van een leviet in de tabernakel doet – ach, de **tabernakeldienst** werd schandelijk **verwaarloosd**, en dan zijn er ook maar nauwelijks levieten die in de tabernakel hun werk hebben. Hij zal waarschijnlijk ander werk

gedaan hebben, werk dat hem ook tot een zekere **welstand** heeft gebracht, waardoor hij in staat **twee vrouwen** te nemen.

15. Hoe komt hij zo ver? Wel, er is één grote **teleurstelling** in het leven van Elkana en Hanna, en dat is dat Hanna **kinderloos** blijft – juist op belangrijke keerpunten in de geschiedenis van Israël zien we vaak dat God vanuit een schijnbaar **onmogelijke positie** gaat werken – we zagen het al bij de onvruchtbare **Sara** die langs de weg van het wonder ten slotte een zoon Izak krijgt – we zien het bij **Rebekka**, bij **Rachal** – we zien het bij de **moeder** van **Simson**, die geen kinderen kan krijgen - we zien het in het begin van het Nieuwe Testament ook bij **Elizabeth** die langs de weg van Gods belofte door Gabriël aan Zacharias gegeven, een zoon krijgt, Johannes de Doper, die de komst van het Koninkrijk aankondigt en op de Heere Jezus als het Lam Gods mag wijzen.

16. Zo zien we het hier ook bij Hanna – haar man Elkana heeft het nodig gevonden er dan maar een vrouw bij te nemen, **Pennina**, om voor nageslacht te zorgen – dat was in die dagen niet ongevoel, al ging het toch tegen Gods Wet in, want ‘alzo was het van den beginne niet geweest’ – en ja, Pennina krijgt wel kinderen, zonen en dochters – en daar maakt ze op een lelijke manier misbruik van – ze voelt wel dat ze voor Elkana de tweede plaats inneemt, al heeft zij hem wel kinderen gegeven – ze voelt wel dat Hanna de geliefde vrouw is – en dat maakt Pennina venijnig, waardoor de **spanning** in huize Elkana vaak om te snijden zal zijn geweest.

17. Dat komt het meest uit als Elkana met zijn gezin elk jaar een of enkele keren naar **Silo** gaat, waar de tabernakel staat – dat zullen we de volgende keer zien. De gewoonte van Elkana getuigt er in ieder geval van dat hij de door God gegeven inzettingen tracht na te komen, terwijl velen in zijn tijd die dienst al lang geheel vaarwel hebben gezegd – de dienst in de tabernakel is ook totaal verworden – dat wordt wel duidelijk als vers 3 wordt afgesloten met de opmerking dat Hofni en Pinehas, de zonen van Eli, de priesterdienst waarnamen. Later in 1 Samuël wordt de schandelijkheid waarmee zij hun dienst waarnemen, duidelijk getekend. Maar hier wordt duidelijk dat Elkana ondanks het diepe verval van de tabernakel- of tempeldienst toch Gods **inzettingen** nakwam – hij brengt tijdens het **jaarlijkse bezoek** een **offer** – een vredeoffer of een dankoffer – van zo’n offer wordt een deel aan de Heere gegeven om op het altaar verbrand te worden, terwijl de rest van het offer mag worden gegeten. De volgende keer zullen we zien met welke grote spanningen in het gezin aan deze maaltijd wordt deelgenomen. Maar daar mogen we nu niet op vooruit lopen.

18. Voor nu is hopelijk vooral de **achtergrond** van het boek Samuël enigszins weergegeven. Daar was het ds. Visscher vooral in hoofdstuk 2 ook om te doen. Nogmaals mogen we met **verwondering** vaststellen dat de Heere ondanks de vreselijke afval van Zijn dienst toch aan Zijn Woord, aan Zijn **belofte getrouw** blijft. Hij zal niet laten varen de werken van Zijn handen.

Zingen: Ps. 105:5.